

Legislație națională și internațională privind transparența decizională, consultare publică, dialog social și drepturile omului

cod SIPOCA/MySMIS2014+ 998/151508

**”Consolidarea capacității ONG-urilor și partenerilor sociali de a se
Implica în formularea și promovarea dezvoltării la nivel local”**

Proiect derulat de Federația Sindicatelor Libere și Independente ”Petrol - Energie”

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Obiectivele proiectului

Obiective specifice:

- OS1 - Realizarea unui Ghid de Bune Practici pentru ONG-uri și partenerii sociali privind implicarea acestora în formularea și promovarea de politici publice și a dezvoltării locale durabile.
- OS2 - Un program de formare pentru personalul țintă (angajat, voluntar sau membru) din ONG-uri, parteneri sociali și din cadrul autorităților locale pentru dezvoltarea capacității de a se implica în dezvoltarea locală și pentru perfecționarea competențelor de a identifica, formula și expune problemele de interes public local.
- OS3 - Crearea de mecanisme pentru susținerea și promovarea dezvoltării la nivel local prin dialog social și civic: un cadru general de funcționare a unui Consiliu Consultativ Cetățenesc de Dezvoltare Locală (CCC-DL), o rețea locală de parteneri sociali, ONG-uri și alți actori ai societății civile și încheierea unor parteneriate de dezvoltare locală (PDL).

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

A2. Programul de formare

Programul de instruire și formare a persoanelor din grupul țintă pentru dezvoltarea capacității de implicare în dezvoltarea locală” va cuprinde:

- a. 4 tipuri de cursuri, (nr. mediu de cursanți - 12/serie)
 - Curs 1: “Legislație națională și internațională privind transparența decizională, consultarea publică, dialogul social și drepturile omului” (2 serii)
 - Curs 2: “Tehnici de relaționare. Specificul comunicării în grupuri mari și mici” (1 serie)
 - Curs 3: “Planificare strategică pentru dezvoltare locală sustenabilă” (2 serii)
 - Curs 4: “Responsabilitate socială și civică” (1 serie)
- b. 2 workshop-uri cu tema ”Tehnici de argumentare și dezbateră”
- c. 3 seminarii cu tema “Facilități de relaționare cu cetățenii, oferite de mediul online”

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Ce este guvernarea participativă

Cetățenii și comunitățile solicită tot mai multă transparență și asumare a responsabilității din partea autorităților și instituțiilor publice din fiecare țară a Uniunii Europene.

ONG-urile și cetățenii își doresc să participe cât mai activ la formularea acelor decizii politice care le afectează direct viețile.

Ca răspuns, guvernele caută modalități noi de a informa și de a include cetățenii și organizațiile societății civile în procesul de luare a deciziilor.

Tehnologiile noi vin în sprijinul acestora, ceea ce face ca treptat-treptat, standardele participării publice să evolueze. Acest fapt se constată nu numai în țările UE, dar și în alte pe alte continente (SUA, Canada, Japonia etc.)

Ce este guvernarea participativă

În Europa de Vest și în alte țări cu democrație avansată, participarea organizațiilor societății civile și a cetățenilor este văzută ca o potențială soluție a crizei de încredere în actul de guvernare publică.

În loc de a considera publicul ca un simplu receptor al deciziilor luate, autoritățile publice stimulează implicarea crescută a publicului în procesele decizionale.

În acest proces se pleacă de la premisa că participarea publică la procesul decizional va îmbunătăți nu numai încrederea în autorități, dar și îmbunătățirea calității deciziei publice.

Participarea publică la procesul de guvernare

- Este un principiu politic;
- Este o practică publică;
- Este un drept al cetățenilor;
- Este un instrument folosit pentru creșterea asumării responsabilității autorităților și administrației;
- Este strâns legată de societatea democratică;
- Ca principiu, statuează ca cei afectați de o decizie să aibă dreptul de a fi implicați în procesul de luare a acesteia;

Participarea publică la procesul de guvernare

- Conceptul se referă la competențele și mijloacele prin care cetățenii și ONG-urile se pot implica și pot participa în mod direct la afacerile publice, respectiv la deciziile cu privire la problemele locale sau cele ale unei anumite comunități, precum și prin organismele create pentru a reprezenta cetățenii în consultările cu guvernul.
- Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 25 prevede că orice persoană are dreptul și posibilitatea, fără o oarecare distincție și fără restricții nerezonabile, de a lua parte la realizarea treburilor publice, în mod direct sau prin intermediul unor reprezentanți aleși în mod liber.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Participarea publică la procesul de guvernare

- Recomandarea Consiliului Europei, Comitetul de Miniștri privind statutul juridic al organizațiilor nonguvernamentale în Europa arată: contribuțiile ONG-urilor pentru societate ”sunt realizate printr-un șir extrem de divers de activități, care pot varia de la a acționa ca instrument de comunicare între diferite segmente ale societății și ale autorităților publice, printr-un advocacy al modificărilor în legislație și în politicile publice, până la monitorizarea respectării obligațiilor existente în temeiul legislației naționale și internaționale, precum și asigurarea unui mijloc de urmărire, promovare și apărare a intereselor comune împreună cu alții”.
- ”ONG-urile ar trebui să fie libere să întreprindă cercetări, educație și advocacy pe teme de dezbateri publice, indiferent dacă poziția adoptată este în acord cu politicile autorității publice sau este necesară o modificare a legii” (Recomandarea CM (2007))

Valorile și principiile participării civile

- **transparență**, inclusiv accesul publicului în timp util la toate documentele, proiectele de documente, deciziile și avizele relevante pentru procesul de participare;
- **imparțialitate**, în special a ONG-urilor, deoarece acestea au dreptul de a acționa în mod independent și a susține poziții diferite de cele ale autorităților;
- **deschidere și accesibilitate**, deoarece procesele de participare trebuie să fie deschise și accesibile tuturor, în baza unui cadru convenit pentru participare;
- **responsabilitate și eficiență**, prin care participarea trebuie să fie orientată spre rezultate, inclusiv pentru ca autoritățile să fie responsabile în fața publicului în ceea ce privește procesele de consultare și să raporteze cu privire la rezultate;
- **nediscriminare, egalitate de tratamente și incluziune**
- **independența asociațiilor**

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Niveluri de participare civilă

- Ciclul de politici publice presupune trei etape: elaborare, punere în practică, monitorizarea impactului;
- Documentele Consiliului Europei, cadrele legale și practicile specifice ale mai multor țări recunosc următoarele niveluri de participare:
 - (1) accesul la informație,
 - (2) consultările
 - (3) implicarea activă (parteneriatul)
 - (4) dialogul ca instrument instituționalizat de participare.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Accesul la informație

Este o condiție prealabilă esențială pentru participare, în care autoritățile informează publicul cu privire la acest proces, tipurile de documente pe care doresc să le adopte sau alte activități implicate.

Accesul la informație stă la baza întregului proces de participare.

Instrumente și mecanisme de aplicare:

- ✓ accesul la informații relevante, exacte și în timp util, cu privire la proces, proiecte de documente, documentele de fond și factorii de decizie politici

Accesul la informație

- ✓ publicarea cercetărilor pentru a înțelege o problemă și a elabora soluții pentru recomandări;
- ✓ publicarea online sau prin alte canale a întrebărilor frecvente pentru a oferi informațiile prezentate ca întrebări și răspunsuri;
- ✓ site-uri web ale organismelor publice cu acces cuprinzător la documentele cheie și
- ✓ anunțarea de evenimente publice și oportunități de participare (chiar și posibilitatea de a monitoriza cheltuielile autorității publice și impactul politicilor);
- ✓ alerte prin e-mail, prin care se anunță oportunități de participare viitoare;
- ✓ campanii de sensibilizare, pentru a promova posibilitățile de participare;
- ✓ informații de la audieri, întâlniri și dezbateri, care să permită oamenilor să se informeze în timp real.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Consultările

Acest nivel include invitarea publicului să trimită avize, comentarii, opinii și răspunsuri cu privire la un document sau ordinea de zi.

Instrumente și mecanisme posibile:

- ✓ consultarea, on-line sau în întâlniri directe (ex: focus-grupuri, grupuri de lucru, dezbateri publice, mese rotunde cu participarea experților etc.), pentru a discuta formularea, punerea în aplicare și evaluarea politicii;
- ✓ mecanisme pentru a urmări progresele înregistrate, cum ar fi sondajele de opinii, sondajele sau chestionarele online etc.
- ✓ sesiuni sau ședințe deschise ale autorităților pentru a asigura dezbateri în timpul luării deciziilor.

Parteneriatul

Acest nivel se referă la colaborare și la responsabilități asumate în comun la toate etapele procesului decizional.

Inițiativa poate veni atât din partea ONG-urilor și a cetățenilor, cât și din partea autorității publice.

Instrumente și mecanisme posibile:

- ✓ Grupuri de lucru permanente sau punctuale;
- ✓ Elaborarea în comun a proiectelor de documente;
- ✓ Luarea deciziilor în comun (ex.: bugetarea participativă)
- ✓ Parteneriate ONG / cetățeni și autorități publice pentru realizarea unor politici.

Dialogul

Este o formă instituționalizată de participare, de lungă durată și dezvoltată într-o formă structurată (consilii comune, comisii permanente de dialog).

Instrumente și mecanisme posibile:

- ✓ audieri publice continue și forumuri publice cu părțile interesate (mai degrabă decât pe probleme concrete);
- ✓ consilii multisectoriale cu participanți din partea ONG-urilor și a partenerilor sociali cu privire la aspecte concrete;
- ✓ contacte-cheie cu autoritatea publică pentru legătura cu ONG-urile și partenerii sociali;
- ✓ evenimente de informare, educare etc. pentru a spori nivelul de cunoștințe și capacitățile relevante pentru participarea publică.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Transparența decizională

Transparența presupune informarea cetățenilor într-un mod complet, verificabil, precis, echilibrat, comparabil, clar, în timp util și de încredere asupra folosirii resurselor financiare, materiale și umane ale comunității.

LEGISLAȚIA DIN ROMÂNIA

Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică;

HG nr. 831 din 27 iunie 2022 privind Normele metodologice de aplicare a Legii 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică

Transparența decizională

Transparența presupune informarea cetățenilor într-un mod complet, verificabil, precis, echilibrat, comparabil, clar, în timp util și de încredere asupra folosirii resurselor financiare, materiale și umane ale comunității.

Legea transparenței asigură deschiderea activității administrației publice centrale și locale către cetățeni prin intermediul a două mecanisme importante:

1. Participarea publicului la procesul de elaborare a reglementărilor;
2. Participarea publicului la procesul de luare a deciziilor.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Transparența decizională

Cele cinci componente ale transparenței:

- (1) transparența privind activitatea organizației și procedurile folosite în luarea deciziilor;
- (2) transparența privind atitudinile singulare, personale în procesul decizional;
- (3) transparența privind activitatea personală a liderilor;
- (4) integritatea morală a liderilor;
- (5) transparența privind utilizarea resurselor financiare provenite din contribuții comunitare.

(sursa: CZIPRIÁN-KOVÁCS Loránd, Transparența decizională a autorităților publice locale în comunități multilingvistice, <https://rtsa.ro/rtsa/index.php/rtsa/article/view/593>)

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Principii care stau la baza legii

- a) informarea în prealabil, din oficiu, a persoanelor asupra problemelor de interes public care urmează să fie dezbatute de autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și asupra proiectelor de acte normative;
- b) consultarea cetățenilor și a asociațiilor legal constituite, la inițiativa autorităților publice, în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative;
- c) participarea activă a cetățenilor la luarea deciziilor administrative și în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative, cu respectarea următoarelor reguli:
 1. ședințele și dezbaterile autorităților și instituțiilor publice care fac obiectul prezentei legi sunt publice, în condițiile legii;
 2. dezbaterile vor fi consemnate și făcute publice;
 3. minutele acestor ședințe vor fi înregistrate, arhivate și făcute publice, în condițiile legii.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Ce autorități/instituții intră sub incidența legii?

- a) autoritățile administrației publice centrale: ministerele, alte organe centrale ale administrației publice din subordinea Guvernului sau a ministerelor, serviciile publice descentralizate ale acestora, precum și autoritățile administrative autonome;
- b) autoritățile administrației publice locale: consiliile județene, consiliile locale, primăriile, instituțiile și serviciile publice de interes local sau județean.

Conducătorul autorității publice va desemna o persoană din cadrul instituției, responsabilă pentru relația cu societatea civilă, care să primească propunerile, sugestiile sau opiniile persoanelor interesate cu privire la proiectul de act normativ propus.

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Ce autorități/instituții intră sub incidența legii?

Fiecare autoritate / instituție decide numărul de persoane necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor în vederea asigurării transparenței decizionale.

Numele și prenumele persoanei/denumirea compartimentelor desemnate responsabile pentru relația cu societatea civilă se aduc la cunoștința publicului la sediul și pe site-ul propriu al autorității sau instituției publice, în secțiunea Transparență decizională.

Atribuțiile acestei persoane / departament se coroborează cu prevederile art. 51/52 din OG 26/2000 aprobată prin Legea 246/2005.

Art. 51/52 din OG 26/2000 aprobată prin Legea 246/2005:

În cadrul Camerelor Parlamentului, Administrației Prezidențiale, aparatului de lucru al Guvernului, instituției Avocatul Poporului, autorităților administrative autonome, ministerelor, al celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și autorităților administrației publice locale funcționează structuri pentru relația cu mediul asociativ. Acolo unde asemenea structuri lipsesc, ele se vor constitui.

Autoritățile publice se vor consulta cu reprezentanții asociațiilor și fundațiilor care își desfășoară activitatea în sfera lor de competență, în vederea stabilirii unor programe sau activități comune.

După constituirea lor, asociațiile, fundațiile și federațiile interesate vor solicita autorităților publice centrale și locale să fie luate în evidența acestora, în funcție de domeniul în care activează.

Autoritățile publice sunt obligate să țină evidența asociațiilor și fundațiilor care li s-au adresat în acest scop.

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Ce autorități/instituții intră sub incidența legii?

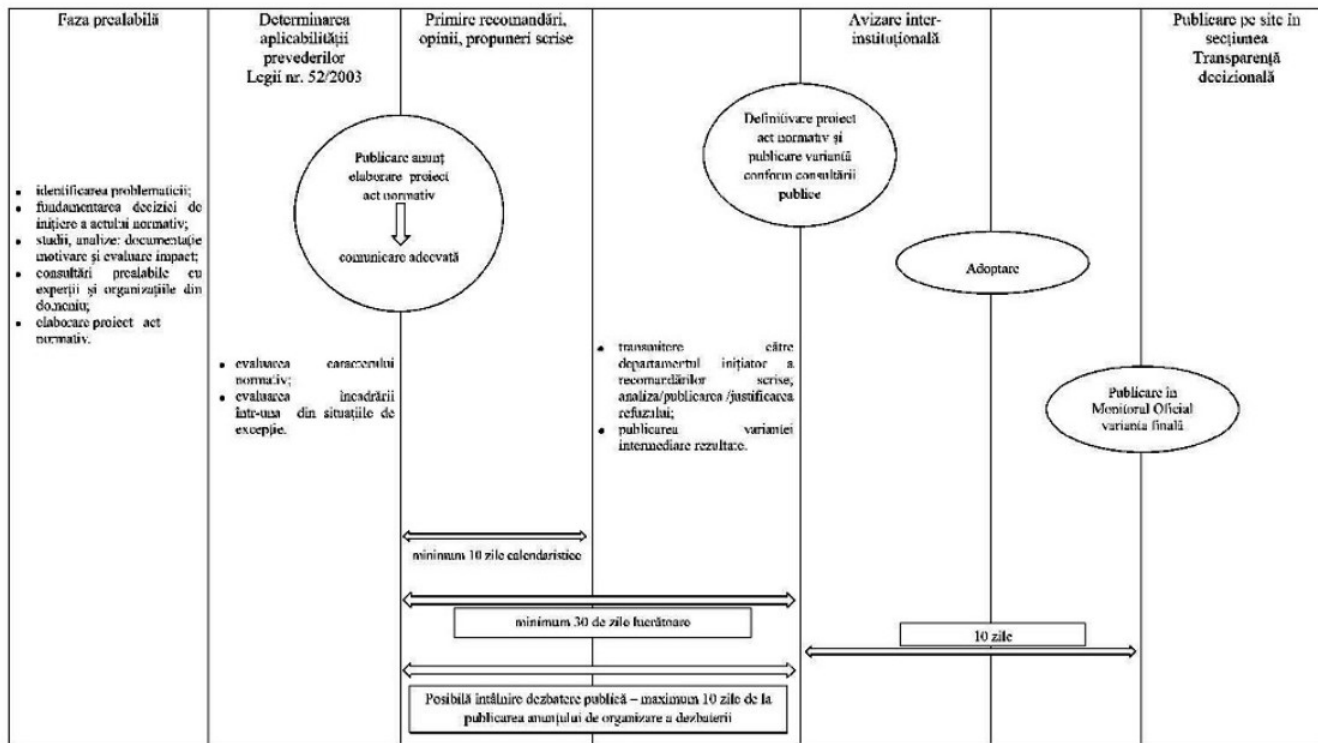
Prevederile nu se aplică procesului de elaborare a actelor normative și ședințelor în care sunt prezentate informații privind:

- apararea națională, siguranța națională și ordinea publică, interesele strategice economice și politice ale țării, precum și deliberările autorităților, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, potrivit legii;
- valorile, termenele de realizare și datele tehnico-economice ale activităților comerciale sau financiare, dacă publicarea acestora aduce atingere principiului concurenței loiale, potrivit legii;
- datele personale, potrivit legii.

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

- a) Autoritatea administrativă publică un anunț în site-ul propriu, îl afișează la sediu și îl transmite către mass-media centrală sau locală, după caz;

Proiectele de acte normative vor fi transmise tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații.

Anunțul se aduce la cunoștința publicului cu cel puțin 30 de zile lucrătoare înainte de a fi supus spre avizare autorității.

Anunțul respectă formatul din Anexa 1 / Anexa 2 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ cu relevanță asupra mediului de afaceri se transmite de către inițiator asociațiilor de afaceri și altor asociații legal constituite, pe domenii specifice de activitate, în același termen de 30 de zile lucrătoare.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

- a) Autoritatea administrativă publică un anunț în site-ul propriu, îl afișează la sediu și îl transmite către mass-media centrală sau locală, după caz;

Anunțul cuprinde cel puțin: data afișării, nota de fundamentare, expunerea de motive, referatul de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, un studiu de impact și/sau de fezabilitate, după caz, textul complet al proiectului actului respectiv, termenul-limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind actul normativ.

La publicarea anunțului, autoritatea publică va stabili o perioadă de cel puțin 10 zile calendaristice pentru a primi în scris aceste propuneri.

Anunțul se publică și pe platforma www.e-consultare.gov.ro (deocamdata pentru institutii publice centrale).

Anunțul se transmite către organizațiile / asociațiile / fundațiile luate în evidență.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

- a) Autoritatea administrativă publică un anunț în site-ul propriu, îl afișează la sediu și îl transmite către mass-media centrală sau locală, după caz;

Toate propunerile/sugestiile / opiniile se consemnează într-un registru: data primirii, persoana și datele de contact de la care s-au primit. Registrul special respectă formatul din Anexa 3 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

Propunerile / sugestiile / opiniile transmise în scris vor respecta Anexa 6 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

După definitivarea proiectului de act normativ pe baza propunerilor/ sugestiilor / opiniilor primite, se informează participanții cu privire la modul în care propunerile, sugestiile, opiniile cu valoare de recomandare făcute de părțile interesate pe parcursul procesului au fost valorificate.

Autoritățile administrației publice sunt obligate să justifice în scris nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris de cetățeni și asociațiile legal constituite ale acestora.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

- a) Autoritatea administrativă publică un anunț în site-ul propriu, îl afișează la sediu și îl transmite către mass-media centrală sau locală, după caz;

Anunțul cuprinde cel puțin: data afișării, nota de fundamentare, expunerea de motive, referatul de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, un studiu de impact și/sau de fezabilitate, după caz, textul complet al proiectului actului respectiv, termenul-limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind actul normativ.

La publicarea anunțului, autoritatea publică va stabili o perioadă de cel puțin 10 zile calendaristice pentru a primi în scris aceste propuneri.

Toate propunerile/sugestiile / opiniile se consemnează într-un registru: data primirii, persoana și datele de contact de la care s-au primit. Registrul special respectă formatul din Anexa 3 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

Autoritățile administrației publice sunt obligate să justifice în scris nepreluarea recomandărilor formulate și înaintate în scris de cetățeni și asociațiile legal constituite ale acestora.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

b) Autoritatea publică este obligată să organizeze o întâlnire în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică. Dezbaterile pot fi și online, caz în care se indică mijloacele tehnice ce urmează a fi utilizate, precum și limitele de participare generate de acestea;

Data până la care poate fi solicitată o întâlnire de dezbatere publică a proiectului de act normativ este ultima zi dinaintea transmiterii proiectului de act normativ către autoritățile avizatoare.

Autoritatea organizatoare publică pe site și afișează: data, locul și ora desfășurării, modalitatea de înscriere și luare a cuvântului, timpul alocat luării cuvântului și orice alte detalii de desfășurare a dezbaterii publice prin care se asigură dreptul la libera exprimare al oricărui cetățean interesat;

Anunțul respectă formatul din Anexa 5 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

Anunțul privind sesiunea publică se transmite și către mass-media cu cel puțin 3 zile înainte de desfășurare.

Anunțul trebuie adus la cunoștința cetățenilor și a asociațiilor legal constituite care au prezentat sugestii și propuneri în scris, precum și organizațiilor luate în evidență de autoritatea publică.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

b) Autoritatea publică este obligată să organizeze o întâlnire în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică;

Dezbaterea publică trebuie să se desfășoare în cel mult 10 zile calendaristice de la publicarea datei și locului unde urmează să fie organizată.

La dezbateri participă obligatoriu: initiatorul /initiatorii proiectului de act normativ din cadrul institutiei; expertii / specialistii care au participat la elaborarea notei de fundamentare, a expunerii de motive, a referatului de aprobare privind necesitatea adoptarii actului normativ propus, a studiului de impact si/sau de fezabilitate, dupa caz, și a proiectului de act normativ.

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

b) Autoritatea publică este obligată să organizeze o întâlnire în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică;

Participarea persoanelor interesate la ședințele publice se va face în limita locurilor disponibile în sala de ședințe, în ordinea de precădere dată de interesul asociațiilor legal constituite în raport cu subiectul ședinței publice, stabilită de persoana care prezidează ședința publică.

Ordinea de precădere nu poate limita accesul mass-media la ședințele publice.

Adoptarea deciziilor administrative ține de competența exclusivă a autorităților publice.

Punctele de vedere exprimate în cadrul ședințelor publice au valoare de recomandare.

Atunci când se consideră necesar, ședințele publice pot fi înregistrate. Înregistrările vor fi făcute publice la cerere, în condițiile Legii 544/2001.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Participarea la procesul de elaborare a actelor normative

b) Autoritatea publică este obligată să organizeze o întâlnire în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică;

Minutele ședințelor publice, inclusiv votul fiecărui membru se publică pe site, se afișează și se arhivează de către autoritatea publică.

În termen de 10 zile calendaristice de la încheierea dezbaterii publice se asigură accesul public, pe site-ul și la sediul autorității publice responsabile, la următoarele documente: minuta dezbaterii publice, recomandările scrise colectate, versiunile îmbunătățite ale proiectului de act normativ în diverse etape ale elaborării, rapoartele de avizare, precum și versiunea finală adoptată a actului normativ.

Toate documentele postate pe site vor avea menționată data postării.

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Obligații

Autoritatea publică face un raport anual privind transparența decizională, pe care îl publică pe site și îl afișează. Raportul conține:

- a) numărul total al recomandărilor primite;
- b) numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative și în conținutul deciziilor luate;
- c) numărul participanților la ședințele publice;
- d) numărul dezbaterilor publice organizate pe marginea proiectelor de acte normative;
- e) situația cazurilor în care autoritatea publică a fost acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi;
- f) evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite ale acestora;
- g) numărul ședințelor care nu au fost publice și motivația restricționării accesului.

Raportul respectă formatul din Anexa 7 la Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică din 27 iunie 2022 (M.O.645/29 iunie 2022)

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 52 /2003 privind transparența decizională în administrația publică

Sancțiuni

Orice persoană care se consideră vătămată în drepturile sale, prevăzute de Legea 52/2003, poate face plângere potrivit dispozițiilor Legii contenciosului administrativ.

Plângerea și recursul se judecă în procedură de urgență și sunt scutite de taxa de timbru.

Persoanele care asistă la ședințele publice, invitate sau din proprie inițiativă, trebuie să respecte regulamentul de organizare și funcționare a autorității publice. În cazul încălcării, președintele de ședință va dispune avertizarea și, în ultima instanță, evacuarea celor care se fac vinovați.

Instituțiile Uniunii Europene

Parlamentul European - organism cu putere legislativă a UE (sedii: Strassbourg, Bruxelles și Luxemburg)

Cei 705 membri ai PE sunt organizați în 7 grupuri politice. Președintele PE este ales la fiecare 2 ani și jumătate (președintele actual este Roberta Metsola, Malta). Are 3 roluri principale:

Rol legislativ

- Adoptă legislația UE, împreună cu Consiliul UE, pe baza propunerilor Comisiei Europene.
- Ia decizii cu privire la acordurile internaționale, precum și cu privire la extinderea UE.

Rol de control

- Exerciță control democratic asupra tuturor instituțiilor UE.
- Alege președintele Comisiei și aprobă colegiul comisarilor în ansamblu, putând recurge la o moțiune de cenzură, obligând Comisia să demisioneze.

Rol bugetar - Stabilește bugetul UE, împreună cu Consiliul; Aprobă bugetul pe termen lung al UE

Este singura instituție a Uniunii Europene ai cărei membri sunt aleși prin vot direct și universal, în cadrul unui proces electoral care are loc o dată la 5 ani.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instituțiile Uniunii Europene

Consiliul Uniunii Europene este un organism parte a legislativului Uniunii Europene (UE) reprezentând guvernele statelor membre UE (sediul: Bruxelles)

Roluri:

- Negociază și adoptă legislația UE (în majoritatea cazurilor, împreună cu Parlamentul European);
- coordonează politicile Statelor membre; dezvoltă politica externă și de securitate comună a UE; încheie acorduri internaționale; adoptă bugetul UE (împreună cu Parlamentul).

Este format din miniștrii guvernelor naționale din fiecare stat membru, grupați pe domenii de politică.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instituțiile Uniunii Europene

Comisia Europeană este organul executiv al UE, independent din punct de vedere politic. (sediul: Bruxelles)

Activitățile Comisiei sunt coordonate de un grup format din 27 de comisari, cunoscut sub denumirea de „colegiu”. Acesta ia decizii cu privire la direcția politică și strategică a Comisiei.

Roluri:

- Propune acte legislative, asigurând totodată respectarea legislației UE;
- Gestionează politicile UE și alocă fonduri europene;
- Negociază acorduri internaționale în numele UE.

Instituțiile Uniunii Europene

Consiliul European este instituția UE care definește direcția și prioritățile politice ale UE. Nu negociază, nici nu adoptă acte legislative ale UE.

Este format din șefii de stat sau de guvern ai fiecărui stat membru al UE, președintele Consiliului European (Charles Michel) și președintele Comisiei Europene (Ursula von der Leyen).

Liderii UE se reunesc la Bruxelles de cel puțin patru ori pe an, de obicei în martie, iunie, octombrie și decembrie (cunoscute sub numele de „summituri ale UE”)

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) reprezintă organul judiciar al Uniunii care, împreună cu instanțele naționale din statele membre, asigură aplicarea și interpretarea legislației UE de o manieră uniformă și unitară.

Curtea de Conturi Europeană examinează legitimitatea și regularitatea intrărilor și ieșirilor din Uniunea Europeană și supraveghează gestiunea financiară sănătoasă a bugetului UE.

Nu confundați Consiliul European și Consiliul UE cu CONSILIUL EUROPEI!

CONSILIUL EUROPEI este o organizație internațională, interguvernamentală și regională înființată la 5 mai 1949 .

Este independent de UE și reunește toate statele din Europa (nu numai din Uniunea Europeană!)

Consiliul Europei este compus din 46 de state membre la care se adaugă o serie de state cu statut de observator.

Obiective:

- Protejarea drepturilor omului; protejarea democrației pluraliste;
- Protejarea supremației dreptului; protecția copilului
- Favorizarea conștientizării și încurajarea dezvoltării identității și a diversității culturale a Europei
- Dezvoltarea stabilității democratice în Europa prin susținerea reformelor politice, legislative și constituționale
- Căutarea soluțiilor pentru problemele cu care se confruntă societatea europeană: discriminare, xenofobie, protecția mediului, crimă organizată, terorism etc.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instrumente de transparență decizională în Uniunea Europeană

Cine inițiază legislația și politicile UE

Comisia propune acte legislative și politici din proprie inițiativă. Ea poate, de asemenea, să facă acest lucru când este invitată de:

- Consiliul European (șefii de stat sau de guvern din fiecare țară a UE)
- Consiliul Uniunii Europene (miniștrii din fiecare țară a UE)
- Parlamentul European (ales direct de către cetățenii UE)
- cetățenii înșiși (în urma unei inițiative cetățenești europene finalizate)

Cetățenii și organizațiile își pot împărtăși opiniile cu privire la noile politici ale UE și la reglementările actuale.

(https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives_ro)

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Ce este inițiativa cetățenească europeană?

Este un instrument important al democrației participative în UE. Prin intermediul său, cetățenii, dacă strâng un milion de semnături de la oameni din cel puțin un sfert din statele membre, pot să invite Comisia să propună un act juridic conform cu Tratatul UE. (https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_ro)

Pasul 1: trebuie să creați mai întâi un grup de organizatori format din cel puțin 7 cetățeni europeni care locuiesc în 7 țări diferite din UE.

Pasul 2: Cereți înregistrarea inițiativei - creați un cont de organizator, descrieți inițiativa și dați detalii și documente relevante privind grupul de organizatori, finanțarea primită etc. Comisia vă va anunța dacă inițiativa îndeplinește criteriile de înregistrare.

Pasul 3: Colectați declarațiile de susținere. Trebuie să obțineți susținerea a cel puțin 1 milion de persoane și să atingeți un număr minim de semnături în cel puțin șapte țări din UE. Susținătorii trebuie să completeze un formular-tip de declarație de susținere.

Ce este inițiativa cetățenească europeană?

(https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_ro)

Pasul 4: Solicitați verificarea declarațiilor de susținere. Dacă reușiți să colectați suficiente semnături în cele 12 luni pe care le aveți la dispoziție, grupați-le pe cetățenii și trimiteți-le spre verificare autorităților competente din țările UE respective. Aveți la dispoziție maximum 3 luni pentru a face acest lucru.

Pasul 5: Depuneți inițiativa. După ce ați primit și ultimul certificat de la autoritățile naționale, aveți la dispoziție 3 luni pentru a depune inițiativa la Comisie, alături de informațiile despre sprijinul și finanțarea de care ați beneficiat pentru inițiativă.

Pasul 6: Obțineți un răspuns. În termen de 1 lună vă veți întâlni cu reprezentanții Comisiei pentru a explica în detaliu problemele ridicate de inițiativa dumneavoastră.

În termen de 3 luni veți avea posibilitatea să vă prezentați inițiativa în cadrul unei audieri publice la Parlamentul European. Parlamentul poate uneori să susțină o dezbatere în plen, ceea ce poate conduce la adoptarea unei rezoluții referitoare la problema pe care o ridicați.

În termen de 6 luni, Comisia va explica ce acțiuni va propune ca răspuns la inițiativa dumneavoastră (dacă este cazul) și va expune motivele pentru care a decis să acționeze sau nu. Răspunsul ei va veni sub forma unei comunicări adoptate oficial de comisari și publicate în toate limbile oficiale ale UE.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legislația din România privind informațiile de interes public

- Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
 - H.G. Nr 123/2002 privind Normele metodologice de aplicare a Legii 544/2001
- Legea nr. 233 din 23 aprilie 2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor;
- Legea nr. 52 din 21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției;
- Legea nr. 176 din 1 septembrie 2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Legea nr. 544 /2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Dreptul de acces la informațiile de interes public este unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice.

Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să pună la dispoziția cetățenilor, din oficiu sau la cerere, toate informațiile de interes public.

Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile publice informațiile referitoare la activitatea acestora.

Legea instituționalizează transparența în relațiile dintre cetățean și instituțiile publice.

Legea nr. 544 /2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Principii:

Principiul transparenței - desfășurarea activității într-o manieră deschisă față de public, în care accesul liber la informațiile de interes public să constituie regula, iar limitarea accesului la informație să constituie excepția;

- Principiul aplicării unitare;

- Principiul autonomiei - fiecare autoritate sau instituție publică va elabora propriul regulament de organizare și funcționare a compartimentelor de informare și relații publice, în conformitate cu prevederile legii și ale normelor metodologice.

Legea nr. 544 /2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Ce se înțelege prin informație de interes public?

Orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități sau instituții publice.

Informațiile referitoare la datele personale sunt de interes public?

Da, dar numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice de către persoana în cauză.

Informațiile clasificate sunt informații de interes public?

Da, însă accesul la acestea este limitat prin lege.

Cine poate solicita informații de interes public?

Orice persoană fizică sau juridică, de cetățenie română sau străină.

Legea nr. 544 /2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Ce autorități/instituții/organizații intră sub incidența legii?

- Orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice,
- Orice regie autonomă, societate reglementată de Legea societăților nr. 31/1990, aflată sub autoritatea sau, după caz, în coordonarea ori în subordinea unei autorități publice centrale sau locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar, precum și orice operator sau operator regional, astfel cum aceștia sunt definiți în Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006.
- Partidele politice, federațiile sportive și organizațiile neguvernamentale de utilitate publică, care beneficiază de finanțare din bani publici.

Legea nr. 544 /2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

Termenele de răspuns la solicitările de informații de interes public

- 10 zile pentru comunicarea informației de interes public solicitate, dacă aceasta a fost identificată în acest termen;
- 10 zile pentru anunțarea solicitantului că termenul prevăzut la lit. a) nu a fost suficient pentru identificarea informației solicitate;
- 30 de zile pentru comunicarea informației de interes public identificate peste termenul prevăzut la lit. a);
- 5 zile pentru transmiterea refuzului de comunicare a informației solicitate și a motivării refuzului.
- Termenele prevăzute la alin. (1) se calculează de la data înregistrării solicitării, în condițiile art. 20 alin. (4); nu intră în calculul termenelor ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua când acesta se împlinește.
- Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul se prelungește până în prima zi lucrătoare care urmează.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Accesul la informațiile de interes public în alte țări*

- **Suedia** - este prima țară din lume al cărei parlament a adoptat o lege a accesului la informația de interes public (Legea libertății presei, 1766). Legea prevedea că documentele oficiale trebuie "la cerere, puse la dispoziția oricărei persoane", fără perceperea vreunei taxe. Deciziile autorităților de a refuza accesul la documente oficiale pot fi atacate la tribunalele administrative generale și, în ultimă instanță, la Curtea Supremă Administrativă. Avocatul poporului (Ombudsman), care funcționează pe lângă parlament, deține anumite funcții de supraveghere în domeniul liberului acces la informație.
- **Franța** - Conform legii, toate documentele sunt publice, cu excepția datelor privind siguranța națională, a informațiilor protejate prin legea privind protecția datelor personale și a altor documente protejate prin lege. Comisia pentru accesul la documentele administrative are funcția de a superviza aplicarea legii.

(* sursa: Asociația Pro Democrația, Transparency International Romania, Raport privind liberul acces la informațiile de interes public în România, disponibil la https://www.transparency.org.ro/servicii/ghidurile_cetateanului/ghiduri/Raport%20privind%20liberul%20acces%20la%20informatiile%20de%20interes%20public%20in%20Romania.pdf)

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Accesul la informațiile de interes public în alte țări

- **Ungaria** - sunt reglementate în cadrul aceluiași act normativ (Legea 63/1992) atât accesul liber la informațiile de interes public cât și protecția datelor personale. Comisarul Parlamentului pentru Protecția Datelor și Accesul la Informație supervizează aplicarea Legii 63/1992, acționând în același timp ca un Ombudsman pentru protecția datelor personale și pentru liberul acces la informația de interes public. El este responsabil pentru întocmirea și întreținerea Registrului pentru Protecția Datelor Personale și pentru pronunțarea unor opinii juridice privind legislația relevantă și asupra fiecărei categorii de secrete de stat.
- **Republica Cehă** - Parlamentul Republicii Cehe a adoptat în 1999 o lege a accesului liber la informație inspirată după modelul legii similare din Statele Unite. Legea garantează accesul cetățenilor la toate documentele instituțiilor publice, ale administrațiilor locale și ale altor instituții precum Camera Avocaților și Camera Medicilor, fiind exceptate informațiile clasificate, secretele comerciale și datele personale.

Accesul la informațiile de interes public în alte țări

- **SUA** - Legea Libertății Informației (Freedom of Information Act- FOIA) a fost adoptată în anul 1966, în urma unei intense dezbateri publice care a pus în evidență carențele Legii privind Procedurile Administrative în materie de asigurare a accesului public la informația aflată în posesia agențiilor guvernamentale.
- În anul 1996, Congresul a îmbunătățit cadrul legislativ al accesului la informație prin adoptarea unor amendamente cunoscute sub denumirea *Electronic Freedom of Information Act Amendments*.

Dialogul social

- În sensul Legii 367/2022, dialogul social desemnează toate formele de negociere, consultare sau schimbul de informații între reprezentanții Guvernului, ai angajatorilor și ai angajaților/lucrătorilor, în probleme de interes comun privind politica economică și socială.
- Partenerii sociali sunt sindicate/organizații sindicale și angajatori/organizații patronale, precum și autoritățile administrației publice, care interacționează în procesul de dialog social.

Partener social: sindicate / organizații sindicale

- **Sindicat** - formă de organizare voluntară a angajaților/lucrătorilor în scopul apărării, susținerii drepturilor și promovării intereselor lor profesionale, economice, cultural-artistice, sportive sau sociale în relația cu angajatorul.
- **Organizație sindicală** - denumire generică pentru sindicat, federație sindicală și confederație sindicală (+ uniune sindicală teritorială).
- Se constituie pe baza dreptului de liberă asociere a angajaților/lucrătorilor, în scopul promovării intereselor lor profesionale, economice, sociale, cultural-artistice și sportive, precum și al apărării drepturilor individuale și colective ale acestora prevăzute în contractele colective și individuale de muncă, în acordurile colective de muncă și raporturile de serviciu, în convențiile colective de muncă, precum și în legislația națională, în pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

Partener social: angajator /patronat / organizații patronale

- **Angajator**- persoană fizică, persoană juridică sau persoană fizică autorizată care angajează forță de muncă, potrivit legii, pe bază de contract individual de muncă ori raport de serviciu.
- **Patron** - persoană juridică de drept privat, persoană fizică autorizată potrivit legii sau persoană care exercită potrivit legii o meserie ori profesie în mod independent, care administrează și utilizează capital în scopul obținerii de profit în condiții de concurență și care are calitatea de angajator
- **Patronat** - persoană juridică de drept privat, autonomă, fără caracter politic și fără scop patrimonial, constituită din patroni.
- **Organizație patronală** - denumire generică pentru patronat, federație patronală, confederație patronală sau orice altă structură realizată prin asocierea patronilor și/sau a angajatorilor. Se constituie pe baza dreptului de liberă asociere, în scopul apărării și promovării drepturilor și intereselor comune ale membrilor săi, prevăzute de dispozițiile legale în vigoare, pactele, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte, precum și de statutele proprii.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Partener social: autoritate administrativă

- **Autorități publice administrative** sunt instituții ale statului precum guvern, ministere, primării, prefecturi etc.
- **Guvernul** este autoritatea publică prin intermediul căreia se exercită puterea executivă a statului. Instituția guvernamentală este cea care „asigură realizarea politicii interne și externe a țării și exercită conducerea generală a administrației publice, cooperând, pentru îndeplinirea atribuțiilor sale, cu organismele sociale interesate”.
- La nivel sectorial, organele de specialitate ale administrației publice centrale sunt **minererele**, fiecare dintre ele aplicând politica guvernamentală în domeniile de activitate pe care le gestionează.
- La nivel local, guvernul este reprezentat de **prefect**, care răspunde de aplicarea obiectivelor de politică guvernamentală în unitățile administrativ - teritoriale și de executarea actelor Guvernului în teritoriu. Prefectul este cel care „conduce serviciile publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, din unitățile administrativ-teritoriale”

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Dialogul civic

- Constituie forma de dialog între reprezentanții societății civile (parteneri sociali, organizații ale societății civile organizate, respectiv fundații, asociații meșteșugărești, ale pensionarilor, etc., denumite generic ONG-uri), precum și forma de dialog direct între Guvern sau administrație cu ONG-urile.
- **Organizație non-guvernamentală (ONG)** - instituție care lucrează independent față de activitatea guvernului. În Legea nr. 246/2005 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, se precizează că organizațiile neguvernamentale sunt persoane juridice constituite de persoane fizice sau persoane juridice care urmăresc desfășurarea unor activități în interes general sau în interesul unor colectivități locale ori, după caz, în interesul lor personal nepatrimonial.

Organizații sindicale și patronale

STRUCTURI SINDICALE	STRUCTURI PATRONALE
Nivel internațional	Nivel internațional
FEDERAȚII ȘI CONFEDERAȚII SINDICALE EUROPENE ȘI INTERNAȚIONALE	FEDERAȚII ȘI CONFEDERAȚII PATRONALE EUROPENE ȘI INTERNAȚIONALE
Nivel național	Nivel național
CONFEDERAȚII SINDICALE	CONFEDERAȚII PATRONALE
FEDERAȚII SINDICALE (+ UNIUNI TERITORIALE)	FEDERAȚII PATRONALE (+ UNIUNI TERITORIALE)
Nivel unități economice, instituții etc.	Nivel unități economice, instituții etc.
SINDICATE DE BAZĂ	ANGAJATOR

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Confederații reprezentative

CONFEDERAȚIILE SINDICALE REPREZENTATIVE DIN ROMÂNIA (NIVEL NAȚIONAL)

C.N.S.L.R. - FRĂȚIA	C.N.S. CARTEL ALFA	BLOCUL NAȚIONAL SINDICAL B.N.S.	C.S.N. MERIDIAN	C.S.D.R.
Presedinte: Leonard BĂRĂSCU 	Presedinte: Bogdan Iuliu HOSSU 	Presedinte: Dumitru COSTIN 	Presedinte: Ion POPESCU 	Presedinte: Iacob BACIU
Ultima reprezentativitate: iunie 2020 – iunie 2024	Ultima reprezentativitate: ianuarie 2020 – ianuarie 2024	Ultima reprezentativitate: ian. 2020 – ian. 2024	Ultima reprezentativitate: martie 2020 – martie 2024	Ultima reprezentativitate: ian. 2021 – ian. 2025
Aprox. 304.000 de membri	Aprox 259.000 de membri	Aprox 253.000 de membri	Aprox 254.000 de membri	Aprox. 262.000 membri
<ul style="list-style-type: none"> • Petrol, gaze și energie • industria chimică și petrochimică <ul style="list-style-type: none"> • exploatarea și prelucrarea lemnului • construcții de mașini • industria textilă și a produselor textile • industria electrotehnică, <ul style="list-style-type: none"> • sănătate • asistență socială • învățământ, cercetare • transporturi rutiere, feroviare și aeriene • gospodărie comunală <ul style="list-style-type: none"> • turism, hoteluri și restaurante, • funcționari publici și administrație publică 	<ul style="list-style-type: none"> • industria extractivă și de prelucrare <ul style="list-style-type: none"> • metalurgie feroasă și neferoasă • industria chimică și petrochimică • exploatarea și prelucrarea lemnului <ul style="list-style-type: none"> • construcții de mașini • industria textilă, pielărie și încălțăminte, <ul style="list-style-type: none"> • industria electrotehnică • mecanică fină și utilaje • învățământ, cercetare • mass-media, cultură și artă • transporturi rutiere, feroviare și aeriene <ul style="list-style-type: none"> • gospodărie comunală <ul style="list-style-type: none"> • sănătate • finanțe – bănci și asigurări • turism, hoteluri și restaurante • funcționari publici și administrație publică • poliție și personalul contractual din MAI 	<ul style="list-style-type: none"> • industria construcțiilor de mașini • industria electronică și electrotehnică • industria de apărare • minerit și geologie <ul style="list-style-type: none"> • energie <ul style="list-style-type: none"> • transporturi • industria textilă • construcții și materiale de construcții • poștă și telecomunicații • servicii tipografice <ul style="list-style-type: none"> • cultură • sănătate • gospodărie comunală • administrație publică <ul style="list-style-type: none"> • agricultură • finanțe-bănci • sport. 	<ul style="list-style-type: none"> • industria chimică și petrochimică • exploatarea și prelucrarea lemnului <ul style="list-style-type: none"> • industria minieră • transporturi navale • transporturi feroviare <ul style="list-style-type: none"> • agricultură • mass-media • administrație publică • personalul contractual din MAI 	<ul style="list-style-type: none"> • industria materialelor de construcții • industria textilă • prelucrarea lemnului <ul style="list-style-type: none"> • minerit <ul style="list-style-type: none"> • agricultura • Transporturi • ind. constructoare de mașini și echipamente • industrie alimentară • învățământ, cercetare

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Confederații reprezentative

UNIUNEA GENERALĂ A INDUSTRIȘILOR DIN ROMÂNIA - UGIR	CONFEDERAȚIA PATRONALĂ DIN INDUSTRIE, AGRICULTURĂ, CONSTRUCȚII ȘI SERVICII DIN ROMÂNIA (CONPIROM)	CONFEDERAȚIA PATRONALĂ CONCORDIA	CONSILIUL NAȚIONAL AL ÎNTREPRINDERILOR PRIVATE MICI ȘI MIJLOCI DIN ROMÂNIA
29.01.2019 – 28.01.2023	27.10.2019 – 26.10.2023	30.10.2021 – 29.10.2025	10.11.2020 – 9.11.2024
Președinte: GEORGE CONSTANTIN PĂUNESCU	Președinte: IONEL BORȘ	Președinte: DAN ȘUCU	Președinte: FLORIN JIANU

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Forme de dialog social

Informarea - transmiterea de date de către reprezentanți ai Guvernului, angajatori/organizații patronale, către sindicat/organizații sindicale sau, după caz, către reprezentanții aleși ai angajaților/lucrătorilor, precum și transmiterea de date de către sindicat/organizații sindicale către angajator/organizații patronale pentru a le permite să se familiarizeze cu problematica dezbaterii și să o examineze în cunoștință de cauză;

Consultarea - schimbul de opinii și informații și stabilirea unui dialog între partenerii sociali;

Negocierea colectivă - toate formele de negociere care au loc între angajator/organizația patronală, pe de o parte, și sindicat/organizația sindicală sau reprezentanții aleși ai angajaților/lucrătorilor, după caz, de cealaltă parte, care urmăresc reglementarea relațiilor de muncă ori de serviciu dintre părți, stabilirea condițiilor de muncă, precum și orice alte acorduri în probleme de interes comun;

CINE NEGOCIAZĂ	Din partea angajaților	Din partea angajatorilor
La nivel de unitate	<ul style="list-style-type: none">- Organizații sindicale reprezentative- Dacă sunt sindicate nerepresentative care reprezintă cel puțin 35% dintre angajați și sunt afiliate la o federație, poate negocia federația (pe bază de mandat)- Toate sindicatele nerepresentative din unitate și neafiliate (în echipă comună)- Dacă nu există sindicate în unitate, negociază reprezentanții angajaților aleși prin votul a jumătate plus unu din numărul total al angajaților din unitate și mandatați special în acest scop.	Organul de conducere al unității, stabilit prin lege, statut, ori regulament de funcționare

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

CINE NEGOCIAZĂ	Din partea angajaților	Din partea angajatorilor
La nivel de grup de unități	Federațiile sindicale reprezentative la nivelul grupului de unități împreună cu sindicatele legal constituite și reprezentative la nivelul unităților din grup.	persoana/persoanele mandatată/mandatate de conducerile unităților din grup să negocieze și să semneze contractul colectiv de muncă
La nivel de sector de negociere colectivă	federațiile sindicale legal constituite și reprezentative	organizațiile/federațiile patronale legal constituite și reprezentative potrivit legii și/sau de către reprezentantul legal al autorității publice centrale competente
La nivel național	confederațiile sindicale legal constituite și reprezentative	confederațiile patronale legal constituite și reprezentative

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instituții și organisme bipartite și tripartite

Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social

- Organism consultativ la nivel național cu componența:
 - președinții confederațiilor patronale reprezentative la nivel național;
 - președinții confederațiilor sindicale reprezentative la nivel național;
 - reprezentanți ai Guvernului, desemnați prin decizie a primului ministru, cel puțin la nivel de secretar de stat, din fiecare minister, precum și din alte structuri ale statului, conform celor convenite cu partenerii de dialog social;
 - președintele Consiliului Economic și Social și alți membri conveniți cu partenerii de dialog social.
- Este prezidat de prim-ministru sau, în lipsa sa, de ministrul responsabil cu dialogul social.
- Se reunește cel puțin trimestrial

Instituții și organisme bipartite și tripartite

Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social

- Atribuții:

- a) asigurarea cadrului de consultare pentru stabilirea salariului minim garantat în plată
- b) dezbaterile și analiza proiectelor de programe și strategii elaborate la nivel guvernamental;
- c) elaborarea și susținerea implementării strategiilor, programelor, metodologiilor și standardelor în domeniul dialogului social;
- d) soluționarea pe calea dialogului tripartit a diferendelor de natură socială și economică;
- e) negocierea și încheierea acordurilor și pactelor sociale, precum și a altor înțelegeri la nivel național și monitorizarea aplicării acestora;
- f) stabilirea sectoarelor de negociere colectivă în care partenerii sociali convin să negocieze colectiv, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului;
- g) analizarea și dezbaterile plângerilor sindicale și patronale înaintate la Biroul Internațional al Muncii (BIM), al Organizației Internaționale a Muncii (OIM);
- h) analizarea și dezbaterile programelor naționale de reformă și a recomandărilor specifice de țară formulate de Comisia Europeană;
- i) analizarea și dezbaterile raportului privind Carta Socială Europeană revizuită solicitat de Comitetul European pentru Drepturi Sociale, precum și a raportului privind convențiile OIM ratificate de România;
- j) reexaminarea la intervale adecvate a convențiilor neratificate și a recomandărilor OIM cărora nu s-a dat încă efect, pentru adoptarea măsurilor de promovare a implementării și ratificarea acestora, după caz;
- k) analizarea întrebărilor care decurg din rapoartele care urmează să fie înaintate BIM;
- l) propuneri de denunțare a convențiilor ratificate;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instituții și organisme bipartite și tripartite

Comisii de dialog social

- se constituie la nivelul minișterelor, al altor instituții/autorități publice, precum și la nivelul județelor și al municipiului București;
- sunt formate din reprezentanții administrației publice centrale sau locale, după caz, reprezentanții organizațiilor patronale și reprezentanții organizațiilor sindicale reprezentative la nivel național;

Atribuții:

- a) asigurarea unor relații de parteneriat social între administrație, organizațiile patronale și organizațiile sindicale, care să permită o informare reciprocă permanentă asupra problemelor care sunt de domeniul de interes al administrației sau al partenerilor sociali, în vederea asigurării unui climat de pace și stabilitate socială;
- b) consultarea obligatorie a partenerilor sociali asupra inițiativelor legislative sau de altă natură cu caracter economico-social;
- c) alte probleme din sfera de activitate a administrației publice centrale sau din județe și municipiul București asupra cărora partenerii sociali convin să discute.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Instituții și organisme bipartite și tripartite

Comisii de dialog social

Componentă la nivelul ministerelor și instituțiilor publice:

- a) reprezentanți ai ministerelor sau ai respectivelor instituții/autorități publice, numiți prin ordin al ministrului, respectiv al conducătorului instituției/autorității publice;
- b) reprezentanți numiți de confederațiile patronale reprezentative;
- c) reprezentanți numiți de confederațiile sindicale reprezentative.

Componentă la nivel teritorial:

- a) prefectul, precum și reprezentanți ai prefectului și ai serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, numiți prin ordin de către prefect;
- b) președintele consiliului județean sau, pentru municipiul București, primarul general;
- c) câte un reprezentant numit de fiecare confederație patronală reprezentativă;
- d) câte un reprezentant numit de fiecare confederație sindicală reprezentativă;

Declarația Universală a Drepturilor Omului

- La 10 decembrie 1948, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat și proclamat Declarația Universală a Drepturilor Omului.
- Declarația nu este un tratat internațional ce ar implica unele consecințe juridice în cazul încălcării acesteia, fiind concepută ca un "ideal comun atins pentru toate popoarele și națiunile".

Drepturi garantate:

- drepturi civile - dreptul la viață, libertatea și securitatea persoanei, viață privată și de familie, inviolabilitatea locuinței, secretul corespondenței, onoare și demnitate, libera circulație, căsătorie și întemeierea familiei, întrunire pașnică;

Declarația Universală a Drepturilor Omului

Drepturi garantate:

- drepturi politice - dreptul la azil, cetățenie, alegeri;
- drepturi economice - dreptul la proprietate, retribuție egală pentru munca egală;
- drepturi procedurale - dreptul de a fi un subiect de drept, dreptul la recurs efectiv, la un proces echitabil;
- drepturi sociale - asigurări sociale, muncă, dreptul de a înființa sindicate, dreptul la odihnă și timp liber, la un nivel de trai decent, asigurare în caz de boală, șomaj, văduvie, bătrânețe, dreptul la educație.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

- Cunoscută și sub denumirea de Convenția Europeană a Drepturilor Omului
- Este un catalog al drepturilor fundamentale elaborat de Consiliul Europei, semnat pe 4 noiembrie 1950 la Roma și intrat în vigoare pe 3 septembrie 1953
- România a ratificat Convenția Europeană a Drepturilor Omului la data de 20 iunie 1994.

Drepturile protejate prin Convenție:

- dreptul la viață și dreptul de a nu fi torturat;
- dreptul de a nu fi ținut în sclavie și dreptul de a nu fi obligat la muncă forțată;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Drepturile protejate prin Convenție:

- dreptul la neretroactivitatea legii penale;
- dreptul la libertate individuală;
- dreptul la un proces echitabil;
- dreptul la respectarea vieții private și familiale, a domiciliului și a corespondenței;
- libertatea de gândire și conștiință;
- dreptul la liberă exprimare;
- dreptul la liberă asociere;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Drepturile protejate prin Convenție:

- dreptul de proprietate;
- dreptul la instruire;
- dreptul la alegeri libere;
- libertatea de circulație și interdicția expulzării naționalilor;
- dreptul la indemnizare în caz de eroare judiciară;
- dreptul de a nu fi judecat de două ori pentru săvârșirea aceleiași fapte penale.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

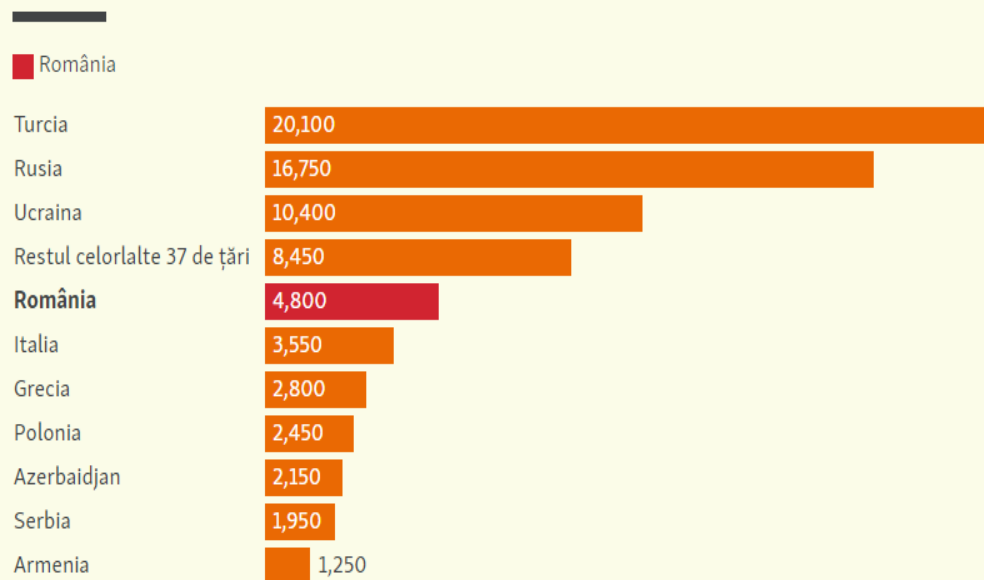

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Prin Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale s-a înființat Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), al cărei obiectiv este de a proteja persoanele fizice, organizațiile și companiile împotriva încălcărilor drepturilor omului. Orice persoană ale cărei drepturi conferite prin convenție au fost încălcate de un stat semnatar poate intenta un proces la această curte.

Dosare înregistrate la CEDO la finele anului 2022

Grafic: Ionuț Benea • Sursă: CEDO

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)

- CEDO este o instanță internațională. Aceasta poate examina doar plângerile introduse de către persoane fizice, organizații și companii/firme care se pretind victime ale unei încălcări a drepturilor prevăzute de Convenția europeană a Drepturilor Omului.

Condiții îndeplinite de o plângere pentru a fi examinată:

- Trebuie să se refere la atingerile aduse unuia sau mai multor drepturi prevăzute în Convenție și Protocoalele sale.
- Trebuie să fie îndreptată împotriva unui stat care a ratificat Convenția
- Se referă la aspecte care antrenează responsabilitatea unei autorități publice (legislativă, administrativă, judecătorească etc.)

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
fiind respectate0*

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)

Condiții îndeplinite de o plângere pentru a fi examinată:

- Înainte de a sesiza Curtea, persoana în cauză trebuie să se fi adresat cu aceleași capete de cerere instanțelor de judecată naționale, inclusiv celei mai înalte dintre ele, în acest cadru fiind respectate toate regulile naționale de procedură, mai ales termenele.
- Plângerea trebuie depusă într-un termen de **patru luni** de la data pronunțării/redactării deciziei interne definitive/irevocabile.
- Plângerea este clară și însoțită de dovezi solide (copii de pe documente, decizii rapoarte medicale, declarațiilor de martori, alte înscrisuri doveditoare etc.)
- Plângerea nu a fost deja examinată de către Curte sau o altă instanță internațională.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
fiind respectate0*

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa.
- Carta drepturilor fundamentale reunește într-un singur text ansamblul drepturilor civice, politice, economice și sociale ale cetățenilor europeni și ale tuturor celor care locuiesc pe teritoriul Uniunii.
- Aceste drepturi sunt descrise în 54 de articole grupate în șase capitole principale: Demnitatea, Libertățile, Egalitatea, Solidaritatea, Cetățenia și Justiția.
- Începând din 2001, Parlamentul European prezintă anual un raport care analizează măsura în care drepturile enunțate în Cartă sunt respectate.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014 - 2020*

